

Sarajevo, 25.10.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
18.10.2021. - 22.10.2021.

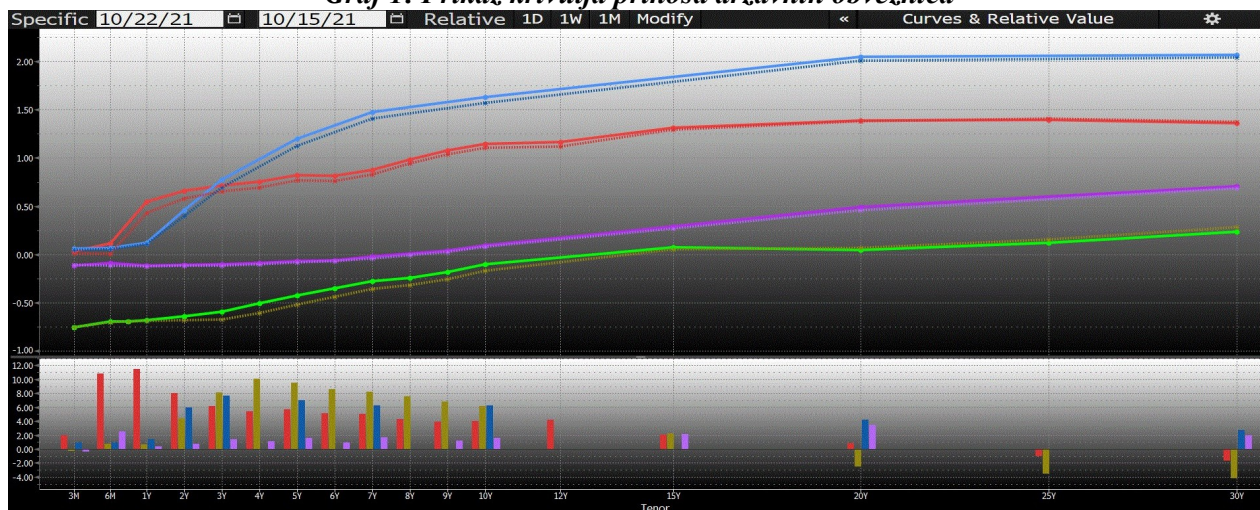
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	15.10.21	-	22.10.21	15.10.21	-	22.10.21	15.10.21	-	22.10.21	15.10.21	-	22.10.21
2 godine	-0,68	-	-0,64	↗	0,39	-	0,45	↗	0,58	-	0,66	↗
5 godina	-0,52	-	-0,42	↗	1,13	-	1,20	↗	0,77	-	0,83	↗
10 godina	-0,17	-	-0,11	↗	1,57	-	1,63	↗	1,11	-	1,15	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	15.10.21	-	22.10.21
3 mjeseca	-0,739	-	-0,742
6 mjeseci	-0,707	-	-0,700
1 godina	-0,677	-	-0,670

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 22.10.2021. godine (pune linije) i 15.10.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone, posebno obveznica duže ročnosti, zabilježili su priličan rast tokom protekle sedmice, zbog očekivanja da nastavak rasta cijena energenata može da dodatno utiče na i onako visoku stopu inflacije. Kod prinosa njemačkih obveznica dospelja 5-10 godina sedmični rast je iznosio između 6 i 9 baznih poena, dok je kod obveznica kraćeg dospelja došlo do povećanja od 4 bazna poena. Prinosi italijanskih obveznica su povećani između 13 i 28 baznih poena. Najveće promjene su zabilježene kod dvogodišnjih obveznica, s tim da je na kraju sedmice došlo do promjene obveznica koje predstavljaju benčmark, odnosno ove segmente dospelja sada predstavljaju obveznice dužih rokova dospelja, pa su promjene prinosa iz tog razloga znatno veće. **Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P je potvrdila**

BBB rejting Italije, ali je povećala izgleda rejtinga na pozitivan sa stabilan. Agencija Fitch je Finskoj i Austriji potvrdila AA+ rejtinge sa stabilnim izgledima. Na kraju prošle sedmice tržišna mjera dugoročnih inflatornih očekivanja u eurozoni (5Y5Y forward inflation swap) je dostigla nivo preko 2,0%. Rast ove mjere predstavlja refleksiju očekivanja tržišnih učesnika oko inflatornih pritisaka i očekivanja pooštavanja monetarne politike. Ipak, prema posljednjim istraživanjima Bloomberg i Reutersa ekonomisti ne očekuju povećanje kamatnih stopa ECB prije 2024. godine. Sjednica UV ECB se održava ovog četvrtka, kada se očekuje da će predsjednica Lagarde pokušati da ublaži upravo očekivanja povećanja kamatnih stopa ove institucije. Prema izjavama drugih zvaničnika ECB još uvijek se očekuje da je rast inflacije prolaznog karaktera, dok su o pitanju upotrebe alatki monetarne politike naglašavali potrebu fleksibilnosti njihove upotrebe. Predsjednik Deutsche Bundesbank i član UV ECB Weidmann je saopštio da će se do kraja godine povući sa funkcije iz ličnih razloga, nakon što je proveo više od deset godina na čelu ove institucije. Njegova ostavka se označava kao izlazak jednog od najvećih „orlova“ kreatora monetarne politike ECB, jer je često bio najglasniji protivnik izuzetno stimulativne monetarne politike ECB. U izvještaju MMF-a se navodi da će ECB, kako bi dostigla inflatorni cilj, vjerovatno morati povećati „nekrizne“ mjere kada sljedeće godine dođe do okončanja upotrebe zbog pandemije uvedenih kvantitativnih olakšica (PEPP).

ECB će naredne godine obaviti stres testove klimatskih promjena, pri čemu će, prema objavljenoj metodologiji, od banaka u eurozoni tražiti da procijene rizik sa kojim se mogu suočiti usljed klimatskih promjena, kako za poslove kreditiranja tako i za operacije trgovanja. Ovi testovi će podrazumijevati razvoj bilansa banaka tokom narednih 30 godina, kao i bilo koju vrstu povezanih gubitaka sa kojima bi mogle da budu suočene u vrijeme tranzicije na više održive ekonomije.

Krajem prošle sedmice objavljeni su podaci koji su ukazali na pad PMI indeksa tokom oktobra. Glavni ekonomista Markita Williamson je izjavio da nastavak pandemije znači da će problemi lanaca isporuke i dalje predstavljati veliku zabrinutost, što bi moglo da negativno utiče na proizvodnju i na dalji rast cijena, kako u prerađivačkom tako i u uslužnom sektoru. Dodao je da se čini da će, nakon veoma jakog rasta zabilježenog u drugom i trećem kvartalu, rast GDP-a u četvrtom kvartalu biti znatno slabiji.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije - EZ (final.)	SEP	3,4%	3,4%	3,0%
2.	Stopa temeljne inflacije - EZ (final.)	SEP	1,9%	1,9%	1,6%
3.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	SEP	12,8%	14,2%	12,0%
4.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	AVG	-	-1,6%	3,5%
5.	Odnos duga i GDP-a – EZ (G/G)	2020.	98,0%	97,3%	83,6%
6.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	OKT	55,2	54,3	56,2
7.	PMI kompozitni indeks – Njemačka (prelim.)	OKT	54,3	52,0	55,5
8.	PMI kompozitni indeks – Francuska (prelim.)	OKT	54,7	54,7	55,3
9.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	OKT	-5,0	-4,8	-4,0
10.	Indeks ekonomskog povjerenja – Francuska	OKT	110	113	111
11.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	AVG	-	13,4	22,6
12.	Bilans tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR)	AVG	-	5,03	7,95
13.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	AVG	-	-3,88	-1,60
14.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G)	AVG	-	5,8%	4,7%
15.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	AVG	-	13,8%	19,0%
16.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	SEP	-	3,1%	3,2%

SAD

Značajan napredak u prekidu problema u vezi sa ekonomskim planom predsjednika Bidena je napravljen odbacivanjem ili skraćivanjem dijelova paketa za porez i potrošnju, vrijednog više biliona USD. Napredak je postignut kada se predsjednik Biden sastao sa obje strane u Bijeloj kući, te lider većine u Senatu Chuck Schumer izvršio pritisak na demokrate da zaključe ugovor što prije. Jedan od ciljeva za smanjenje paketa je program koji bi obezbijedio dvije godine besplatne školarine na koledžu i da troškovi zdravstvene zaštite budu manji od 250 milijardi USD.

Tržišni učesnici uglavnom očekuju da će Fed na sastanku FOMC-a koji se održava početkom novembra donijeti odluku da ublaži program otkupa obveznica, ali se očekuje da će se distancirati od daljeg rasta kamatnih stopa, barem za sada. Predsjednik Feda Powell je izjavio da su ograničenja na strani ponude pogoršana i da će Fed morati da se pobrine da monetarna politika bude pozicionirana kako bi mogla odreagovati na niz mogućih posljedica. Ministrica finansija Yellen je izjavila da očekuje smanjenje stope inflacije u drugoj polovini sljedeće godine, kako se pitanja poput uskih grla snabdijevanja, zategnuto tržište rada u SAD i drugi faktori, koji su uzrokovani pandemijom poboljšavaju, te je dodala da trenutna situacija reflektuje privremene probleme.

Hiljade radnika i dalje štrajkuju širom SAD tražeći veće plate i bolje uslove rada, uprkos tome što su zaposleni u industriji zabave u Holivudu postigli dogovor tokom vikenda kako bi se izbjegao odlazak radnika, dok je pooštavanje uslova na tržištu rada dodatno ohrabrilo ove zaposlene. Predstavници Međunarodne alijanse zaposlenih pozorišne scene i kompanija zabave su postigli trogodišnji sporazum čime je izbjegnuta situacija zbog koje bi oko 60.000 radnika ovog sektora napustilo radna mjesta.

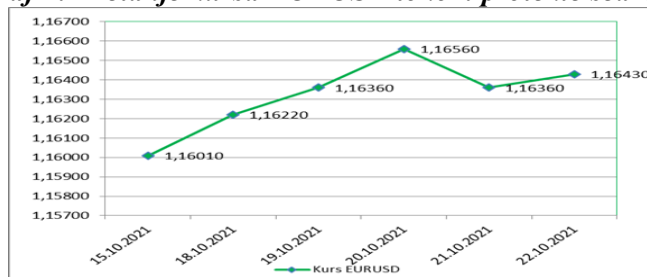
Bajdenova administracija je iznijela plan vakcinacije za djecu starosne dobi od 5 do 11 godina, koji će biti usvojen čim vakcinacija protiv Covid19 bude odobrena za ovu starosnu grupu. Odluka Centra za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) se očekuje 2. ili 3. novembra.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja (M/M)	SEP	0,1%	-1,3%	-0,1%
2.	Iskorištenost kapaciteta	SEP	76,4%	75,2%	76,2%
3.	Indeks započelih kuća	SEP	1.615.000	1.555.000	1.580.000
4.	Građevinske dozvole	SEP	1.680.000	1.589.000	1.721.000
5.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	15. okt	-	6,3%	0,2%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	16. okt	297.000	290.000	296.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	9. okt	2.548.000	2.481.000	2.603.000
8.	Indeks raspoloženja potrošača	17. okt	-	49,7	51,2
9.	Vodeći indeks	SEP	0,4%	0,2%	0,8%
10.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	SEP	3,7%	7,0%	-2,0%
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	OKT	60,5	59,2	60,7
12.	PMI indeks uslužnog sektora P	OKT	55,2	58,2	54,9
13.	Kompozitni PMI indeks P	OKT	-	57,3	55,0

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1601 na nivo od 1,1643.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Pozajmice javnog sektora u Velikoj Britaniji su skoro prepolovljene tokom prvih šest mjeseci tekuće fiskalne godine, nakon što su u prethodnoj godini zabilježeni najlošiji podaci od II svjetskog rata pod uticajem snažih efekata pandemije Covid19 na ekonomiju. Ministar Sunak će 27. oktobra objaviti da će pozajmice tokom fiskalne 2021/22. godine biti oko 40 milijardi GBP ispod posljednjih prognoza iz marta, zahvaljujući ekonomskom rastu. Sunak je ranije istakao da će prilikom revizije budžeta koja je planirana za narednu sedmicu izložiti na koji način će nastaviti da podržavaju javne usluge, biznise i poslove uz održivost javnih finansija u budućnosti. Zaduživanje javnog sektora je tokom prvih šest mjeseci fiskalne 2021/22. godine smanjeno na 108,1 milijardu GBP, što je za 101,2 milijarde GBP manje u odnosu na period april-septembar 2020. godine, ali je i dalje trostruko veće u odnosu na nivoe koji su zabilježeni prije pandemije. Takođe, očekuje se da će prilikom prezentacije budžetskih očekivanja Sunak smanjiti porez na profite banaka za više od 60% sa ciljem da održi London konkurentnim finansijskim centrom na globalnoj sceni nakon Brexita.

Tokom protekle sedmice objavljeni su podaci za inflaciju koji pokazuju da je tokom septembra inflacija blago usporila, te je iznosila 3,1%, što je nešto ispod prethodnih 3,2%. Usporenje inflacije je bilo neočekivano, ali se, ipak, pretpostavlja da je ovo samo privremeni predah koji neće spriječiti BoE da poveća referentnu kamatnu stopu, vjerovatno već narednog mjeseca.

Nakon objavljenih pozitivnih PMI podataka krajem prošle sedmice, glavni ekonomista Markita Williamson je izjavio da neočekivani oporavak ne bi trebalo gledati kao zeleno svjetlo za BoE da poveća kamatne stope naredne sedmice, jer rastući broj zaraženih predstavlja rizik po ekonomski rast u dolazećim mjesecima, posebno kada su u pitanju aktivnosti uslužnog sektora. To bi moglo na kraju da dovede do ponovnog uvođenja restriktivnih zdravstvenih mjera kako se zima približava.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	OKT	-	6,5%	5,8%
2.	Inflacija (G/G)	SEP	3,2%	3,1%	3,2%
3.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	SEP	6,8%	6,7%	6,0%
4.	PPI ulazne cijene u proizvodnju (G/G)	SEP	11,8%	11,4%	11,2%
5.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	SEP	23,2	21,0	16,1
6.	Gfk povjerenje potrošača	OKT	-16	-17	-13
7.	Maloprodaja (G/G)	SEP	-0,4%	-1,3%	-0,2%
8.	PMI prerađivački sektor P	OKT	56,0	57,7	57,1
9.	PMI uslužni sektor P	OKT	54,5	58,0	55,4
10.	Kompozitni PMI indeks P	OKT	54,0	56,8	54,9

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, a aprecirala je u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,84363 na nivo od 0,84649, a povećan je i kurs GBPUSD sa nivoa od 1,3751 na nivo od 1,3755.

JAPAN

Premijer Kishida je izjavio da će Japan pozvati globalne proizvođače nafte da povećaju proizvodnju i poduzmu korake kako bi ublažili udare na industrije pogođene nedavnim rastom troškova energije. Kishida je dodao da je dao instrukcije svom kabinetu da poduzme „fleksibilne mjere“ kako bi umanjili posljedice rasta cijena nafte, ističući sve veću zabrinutost kreatora politike zbog moguće štete po krhki oporavak Japana.

Ministar za ekonomsku sigurnost Kobayashi je za Financial Times izjavio da Japan istorijski nije uspio da identifikuje bitne tehnologije koje bi široku industrijsku ekonomiju trebalo da štite i promovišu čime bi osigurali njenu neophodnost za globalnu ekonomiju. MMF je podržao plan novog japanskog premijera za uvođenje novog paketa podsticaja, kao i njegov fokus na rješavanju nejednakosti za ublažavanje ekonomskog uticaja pandemije koronavirusa.

Reuters je, pozivajući se na neimenovane izvore, objavio da BoJ diskutuje o postepenom ukidanju kreditnog programa za Covid19, ako se broj zaraženih nastavi smanjivati, što bi moglo dovesti do toga da

BoJ izade iz ključne politike kriznog režima i prije nego što investitori očekuju. Tržišni učesnici su očekivali da će BoJ po treći put produžiti šemu programa, koja bi trebalo da se završi u martu. Kreatori politike nisu postigli konsenzus tokom preliminarne razgovora, te je mala vjerovatnoća da će odluka biti donijeta prije decembra. Takođe, postoji zabrinutost da banke koriste ovu šemu za svoje lične interese, a ne da transferišu novac kompanijama kojima je to potrebno.

Stopa inflacije u Japanu je prvi put pozitivna od početka pandemije Covid19, što je dokaz da rast troškova energije i sirovina postepeno podstiču rast stope inflacije. BoJ će na sastanku koji će se održati 27. - 28. oktobra razmotriti ove podatke, te će objaviti nove kvartalne projekcije ekonomskog rasta i inflacije, gdje se očekuje da će prilagoditi prognoze ekonomskog rasta i inflacije za tekuću fiskalnu godinu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	SEP	-530,4	-622,8	-637,2
2.	Izvoz (G/G)	SEP	10,5%	13,0%	26,2%
3.	Uvoz (G/G)	SEP	34,6%	38,6%	44,7%
4.	Prodaje u supermarketima (G/G)	SEP	-	3,2%	-0,1%
5.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	SEP	71,9%	71,9%	85,2%
6.	Stopa inflacije (G/G)	SEP	0,2%	0,2%	-0,4%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	OKT	-	53,0	51,5
8.	PMI indeks uslužnog sektora P	OKT	-	50,7	47,8
9.	Kompozitni PMI indeks P	OKT	-	50,7	47,9

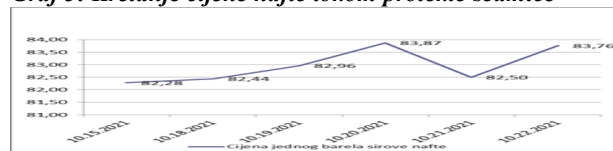
JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 132,52 na nivo od 132,18. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 114,22 na nivo od 113,50.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 82,28 USD (70,92 EUR). Cijena nafte je tokom protekle sedmice nastavila da održava višu cijenu, preko 80 USD po barelu. Članice OPEC+ ponovo nisu uspjele da dostignu ciljani nivo ponude nafte, pogoršavajući deficit u snabdijevanju, s obzirom na to da se globalna ekonomija oporavlja nakon pandemije. OPEC+ je u septembru ponudio za 15% manje nafte u odnosu na planiranu ponudu. U avgustu je ovo smanjenje iznosilo 16%, a u julu 9%. Ovakve okolnosti reflektuju nemogućnost pojedinih članica, uključujući Angolu, Nigeriju i Azerbejdžan da povećaju proizvodnju na dogovorene nivoe zbog nedostatka investicija, eksploatacije i drugih okolnosti. Cijena nafte je i u prošloj sedmici imala podršku zbog nestašice prirodnog gasa, električne energije i uglja širom svijeta, dok je pad temperature u Kini potaknuo zabrinutost zbog bojazni da najveći potrošač energije ne može da zadovolji domaću tražnju za grijanjem. Sredinom sedmice EIA je objavila da su zalihe nafte u SAD smanjene, nakon što su bilježile rast tri sedmice uzastopno. Zalihe su smanjene za 400.000 barela na 426,5 miliona barela u sedmici koja je završila 15. oktobra. Ovakvi podaci su bili neočekivani jer su analitičari smatrali da će doći do rasta zaliha za 1,9 miliona barela. EIA je, takođe, saopštila da je ponuda benzina smanjena za 5,4 miliona barela, te se nalazi na nivou od oko 3% ispod petogodišnjeg prosjeka. Tokom trgovanja u četvrtak cijena nafte je smanjena značajnim dijelom zbog toga što su investitori koji su imali otvorene pozicije u fjučersima na naftu, zatvorili pozicije i realizovali profite, što se odrazilo na pad cijene nafte. Ipak, cijena ovog energenta je već narednog dana korigovana naviše, te je proteklu sedmicu završila iznad 83 USD po barelu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena nafte je zabilježila sedmični rast od 1,80%. Ovo je deveta sedmica zaredom da cijena nafte bilježi rast. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,76 USD (71,94 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremljeno:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.767,62 USD (1.523,68 EUR). Tokom protekle sedmice cijena zlata je bila pod uticajem deprecijacije USD, inflatornih očekivanja, kao i očekivanja vezano za korake restriktivnije monetarne politike Fed. Početkom sedmice cijena zlata je blago smanjena nakon što su objavljeni podaci o industrijskoj proizvodnji u SAD koji su bili lošiji od očekivanih, što je s druge strane neutralisano deprecijacijom dolara. Početkom sedmice cijena je bila pod uticajem očekivanja podataka koji su trebali biti objavljeni u Beige Book, koja daje pregled stanja ekonomije, čime bi se mogla učvrstiti očekivanja, ali i pod uticajem zabrinutosti za momenat kada bi se moglo desiti prvo povećanje kamatnih stopa u SAD od početka pandemije. Nakon što je ovaj dokument objavljen, te pokazao da postoji uporna napetost između dva mandata Fed (inflacija i nezaposlenost), to je dalo određeni podsticaj rastu cijene zlata. Pored toga, cijena ovog plemenitog metala je tokom sedmice bila pod uticajem špekulacija da će centralne banke, kako jačaju inflatorni pritisci, pooštriti monetarne politike ranije nego što se očekivalo.

Analitičari UBS Group smatraju da bi rizici ubrzane inflacije i očekivanja slabijeg rasta mogli dati podršku rastu cijene zlata u naredna dva mjeseca, posebno ukoliko zabrinutost zbog stagflacije bude nastavljena. Nedostatak energije u nekim područjima, koji je povezan sa ostrim rastom cijena energije, usporenjem industrijske aktivnosti i negativnim efektima širenja delta soja virusa korona ometaju oporavak sektora usluga i pojačavaju zabrinutost zbog potencijalne stagflacije. Analitičari UBS Group su zaključili da je, istorijski posmatrano, tokom perioda stagflacije zlato imalo dobre performanse.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.792,65 USD (1.539,68 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 1,42%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

